

K problémům obranyschopnosti státu

Doba od lednového zasedání pléna ÚV KSČ byla nabita diskusí a událostmi, které hluboce změnily vnitrostranickou situaci v naší republice. Vytvořila se situace a rostly problémy, které již svým stavem k řešení byly přezrálé a právě proto, že již byly natolik přezrálé, proud, který se v naší společnosti rozvinul k jejich řešení, šel pozitivním směrem a řešil základní pozitivní otázky, i když v mnohých směrech zatím jednostranně, a to ve směru kritiky nedostatků. Podobná situace je i v naší armádě, kde v současné době byla podrobena kritice řada závažných problémů, o kterých v minulosti se nehovořilo s takovou rozhodností, jako dnes. Pro nás velitele byla v této době otázka informovanosti velmi vážná a důležitá, avšak seriózní objektivní informace o situaci se nám v této době včas nedostalo.

Domnívám se proto, že orientace velení okruhu neztrácet se zřeteli v této složité době náš hlavní úkol, tj. zabezpečit ochranu republiky našimi vojsky před vnějším nepřítelem, soustředit úsilí k zabezpečení vysoké organizovanosti života a plnění úkolů bojové a politické přípravy a na udržení pevné kázně, bylo správné. Armáda je neododdělitelnou součástí socialistické společnosti, avšak základním principem existence bojeschopné armády je vysoká organizovanost a pevná kázeň. Proto jsme si plně uvědomovali a uvědomujeme, že i v průběhu obrodného procesu si nemůžeme dovolit oslabování těchto principů a ztrácet se zřeteli otázky, které zabezpečují jednotu akce a bojovou pohotovost vojsk našeho okruhu. Úkol zabezpečovat bojovou připravenost vojsk našeho okruhu nadále tedy trvá a k tomu musí být také plně soustředěno naše úsilí. Nepřál bych si však, abych byl špatně pochopen. I de-

mokratizační proces má v našem okruhu svůj význam a neznámá to tedy, že demokratizaci v našem okruhu nemůžeme dále prohlubovat a rozvíjet. Besedy s veliteli svazků a útvarů, jednání stranických konferencí nám ukazují, že je nyní na nejvyšší žádoucí plně využít aktivity našich příslušníků a ze základu přehodnotit a hluboce analyzovat příčiny našich nedostatků a hledat cesty, jak se nedostatků v budoucnosti oprostít. Musíme dnes také vidět složitost problematiky a nedovolím si dnes tvrdit — bylo by to ode mne neodpovědné — prohlašovat, že chyby a nedostatky napravíme ve velmi krátké době. Analýza současného stavu ukazuje, že došlo k vážnějšímu napětí mezi úkoly, někdy i subjektivními požadavky a možnostmi. Příčiny je nutné vidět v nepropracovanosti československé vojenské doktríny, samotné málo perspektivní výstavbě armády, síle armády, hlavně pak v ekonomických možnostech naší země. Přípravu vojsk značně ovlivňuje stále trvajících rozvelení, rozestavenost a opravy stavebně ubytovacího fondu a jiných materiálně nedostatečně zajištěných akcí. Rezervy jsou i v dosud málo perspektivním, vědeckém i racionálním řízení.

Předložili jsme generálnímu štábu svoje stanoviska, připomínky a náměty ke tvorbě akčního programu ministerstva národní obrany. Slibujeme si, že akční program MNO bude ve svém základě řešit současnou situaci v armádě, že podrobí současný stav hluboké analýze, že budou rozebrány veškeré náměty z vojsk a že podle důležitosti a nutnosti bude přistoupeno k jejich řešení.

Dovolte mi k otázce potřeb a možností několik poznámek.

Domnívám se, že při zabezpečování

obranyschopnosti státu a při přehodnocování současně napjatosti mezi potřebami a možnostmi je nutné plně brát v úvahu současně ekonomické možnosti naší země, neboť vznikla tíživá situace v možnostech našich zdrojů.

Je dnes otázkou, splňuje-li počet svazků, svazů a jiných útvarů a zařízení naší armády ve své organizaci a hlavně naplněnosti všechny požadavky k zabezpečení odražení agrese našeho pravděpodobného nepřítele.

Jsem toho názoru, že i změněná struktura naší armády, vycházející prvořadě z bojového a operačního úkolu a předurčení, by mohla tento úkol i kvalitněji zabezpečit. V našich podmínkách i menší počet svazků s úplným doplněním a bez plnění dalších mobilizačních úkolů ke zvýšení jejich bojové síly, by tento prvořadý úkol plnil snadněji, organizovaněji a hlavně včas. Řídící a správní aparát nám v armádě značně narostl, předpokládanými reorganizacemi počty velitelství a štábů měly nadále narůstat, přičemž v rotách, praporech a plucích, které by zpočátku nesly hlavní tíhu boje, kádrové obsazení naprosto neodpovídá potřebám jak mírového výcviku, tak i požadavkům bojové připravenosti.

Stojí i za úvahu, je-li opodstatněn takový počet vojenských okruhů a armád s tak velkým správním aparátem. Dokud nepůjdeme cestou rozpracování působnosti a úkolů jednotlivých stupňů velení a řízení, vymezení jejich pravomocí a odpovědnosti a na základě tohoto určování jejich počtů a organizační struktury, rozpory budou nadále narůstat. Není žádoucí a nutné rozpracovávat a řešit další problémy, nevyřešíme-li v celém komplexu ten základní — odstranit rozsah rozporu mezi potřebou a možnostmi. Zavedením nového modelu velení v naší armádě poklesl vliv generálního štábu na vývoj a výstavbu našich ozbrojených sil.

Do dnešního dne postrádáme hlubokou analýzu, založenou na vědeckém základě, jak dále zlepšovat a zkvalitňovat řízení a organizování ozbrojených sil. Tato otázka úzce souvisí i s tvorbou tabulek mírových počtů, oblastí, která je rok od roku podrobována oprávněně velmi ostré kritice. Nechci zde znovu ventilovat postavený úkol snížit počty okruhu o cca 50 vojáků z povolání. Již samotné postavení úkolu potvrzuje, že ačkoliv jsme toho o vědeckosti řízení mnoho namluvili, naše praxe je tomuto příliš vzdálená. **Nerozpracujeme-li určité normy, dokud hluboce nepřehodnotíme rozsahy prací jednotlivých funkcí, budeme nadále jen hasit problémy a ne je**

řešit. Podobná situace je i v praxi v řešení naplněnosti občanskými pracovníky, kdy tabulkové počty těchto pracovníků nejsou pokryty mzdovými fondy. Pokládám proto tento postup za nejvýše formální a nic neřešící.

Dále mám za to, že při řešení problémů zvyšování bojové pohotovosti zůstáváme mnohdy v polovině cesty a věci s takovou intenzitou nedovedeme do úplného konce. V této souvislosti chci zaujmout stanovisko k další velmi kritizované oblasti, a to **k otázkám bojové pohotovosti, hlavně k realizaci nové směrnice k uvádění vojsk do bojové pohotovosti.** Je třeba ocenit v nové směrnici vyjádřenou diferenciaci v úloze a místě jednotlivých útvarů a svazků. Přesto se domnívám, že jsme mohli jít dále a u pohraničních útvarů, nesusících hlavní tíhu zajištění našich hranic, postavit takovou organizaci, která by zabezpečovala realizaci úkolu bez dalších opatření. Za druhé dát k realizaci daleko větší časovou dobu, neboť požadavky plynoucí ze zajištění po stránce materiálně technické jsou takového rozsahu, že je nelze bez narušení dalších zásad zabezpečit.

O nové směrnici se ještě poradíme s veliteli. Souběžně však se studií o dalším zvýšení bojové pohotovosti měla být současně posuzována i **otázka výcviku,** což znamená, klademe-li tak rozsáhlé požadavky na bojovou pohotovost, abychom již z počátku vyloučili její sezónnost a zakrývání nedostatků. Většinu delegátů jsou jistě známé problémy, které máme s naplněností našich vojsk až již vojáky z povolání, tak i vojáky základní služby. Domnívám se, že zřizováním výcvikových svazků a útvarů nově povolaných branců bychom značně celé věci mohli pomoci, hlavně v oblasti bojové pohotovosti a připravenosti našich vojsk.

Další otázka z oblasti bojové pohotovosti vojsk je reakce na vývoj mezinárodní situace a na činnost našeho pravděpodobného nepřítele. Můžeme přece denně, co do omezování vycházek, opouštění posádek velitelským sborem a dalšími opatřeními pružně reagovat na situaci a bojovou pohotovost svazků a útvarů zvyšovat.

Při dokonalém a v jiném pojetí rozpracování otázek příkrytí státní hranice a určování hotovostních pluků a praporů vytvořit i daleko lepší a kvalitnější výcvikové podmínky, neboť současné nařízení při nedostatku prostorů a materiálně výcvikové základny značně ztěžuje organizaci bojové přípravy.

Tím chci jen zdůvodnit řešení tak závažných problémů v naší armádě v kom-

plexu, s dostatečným předstihem a tím vyloučit permanentní reorganizace, které se velmi nepříznivě odrážejí v osobním životě a práci vojáků z povolání. Celou řadu podobných námětů jsme předložili Generálnímu štábu do akčního programu naší armády a jsme přesvědčeni, že budou posouzeny.

Přes určitá omezení prověrek bojové pohotovosti a v provádění taktických cvičení s vojsky od pluku výše nám uložené úkoly pro tento výcvikový rok nikdo nezrušil a tyto nadále platí. Mám za to, abychom i při odstraňování nedostatků, různých deformací, viděli stálou nutnost bojové pohotovosti vojsk okruhu a v tomto směru uskutečňovali plánovanou výcvikovou opatření. V návrhu, který jsem předložil Generálnímu štábu na úpravu letního období, sleduji především zabezpečit kvalitní splnění jednotlivých akcí, neboť někdy méně znamená více.

V naší čestné a odpovědné práci musíme jít, poučení z prozatímního vývoje, v přípravě velitelů, štábů a našich vojsk vpřed. Demokratizační proces, kterému jsme plně otevřeli dveře a který se prvořadě projevil v otevřené a ostré kritice problémů života armády, zejména bojové pohotovosti, výcviku, řídicí a organizační práce, kde existuje napětí mezi jednotlivými stupni velení a za neúnosné bylo označeno plnění současných náročných úkolů za cenu maximálního vypětí sil lidí, musí se prvořadě v dalším odrazit odstraňování těchto nedostatků a v hledání cest, jak z těchto problémů vyjít.

Ostré kritice je stále podrobována bytová situace vojáků z povolání, zůstávají se neutešené sociální podmínky a materiální péče o vojáky základní služby. Až doposud při zvyšování bojové pohotovosti armády se tyto otázky braly jednostranně a velmi málo se na základě potřeb pamatovalo na zlepšování podmínek života a pracovního prostředí. Na všechny tyto problémy jsme sice často poukazovali, avšak málo důrazně.

Obrodný proces nám v rámci našeho okruhu přinesl celou řadu velmi závažných podnětů, plně nám ukázal na deformace, hlavně ve stranické práci. I já jsem byl poplatníkem toho systému a těchto deformací, avšak jako člen naší strany považuji za svoji povinnost dát všechny síly k tomu, abych svým dílem přispěl k odstraňování nedostatků a k dalšímu růstu bojové připravenosti vojsk našeho západního vojenského okruhu. Budu usilovat o hlubokou analýzu současného stavu, o vytváření většího prostoru pro podřízené stupně velení a tak dávat možnost k rozvíjení aktivity a iniciativy, nesvazovat při plnění úkolů podřízeným stupňům ruce, ba naopak pěstovat mezi příslušnými stupni velení důvěru a otevřenost, vytvářet plně podmínky k realizaci akčního programu.

Jsem plně přesvědčen, že komunisté i bezpartijní ZVO vždy čestně splní úkoly stanovené naší stranou a MNO a nové velení najde u vás veškerou podporu při řešení složitých kritizovaných problémů.